

slovenske kulturne akcije

L. VIII. - 17 VOCERO DE LA CULTURA ESLOVENA 15. 9. 1961

VEČER OB ŠEVČENKOVI STOLETNICI

Slovenska kulturna akcija ima v svojem programu tudi zbliževanje med slovanskimi narodi v emigraciji ter spoznavanje njih kultur iz preteklosti in sedanjosti. Tako se je spominjala Pasternaka in Dostojevskega iz ruskega kulturnega območja in je bil ob tej priliki prebran Dostojevski Veliki inkvizitor v ruščini; spominjala se je Mickiewiczove stoletnice z recitacijami tudi v poljščini; na slovaškem večeru je nastopil pesnik Dilong sam in lit. kritik dr. Mečiar, govorec o Hronskem, ki je na naš večer poslal opravičilno pismo, pa je dan pred njim umrl. Zdaj je na vrsti *ukrajinski večer*, pri katerem bodo prav tako sodelovali Ukrajinci in bodo recitirane pesmi poleg prevoda tudi v izvirniku. In tako bi z leti sledili še večeri, posvečeni problemom drugih slovanskih narodov: hrvaškemu, srbskemu, macedonskemu, lužiškosrbskemu, beloruskemu, češkemu.

Naš *ukrajinski večer* je zamišljen kot poklon Slovencev največjemu ukrajinskemu pesniku Tarasu Ševčenku ob stoletnici njegove smrti, ki je dala emigracijskim Ukrajincem povod, da so to leto razglasili za Ševčenkovo leto in izdali tudi posebne znamke. Zamišljen je ta večer v dveh delih: na prvem bi se prebral v slovenščini članek o Ukrajini nekdaj in sedaj, ki ga bo za SKA preskrbel prof. Onackij, predstavitelj ukrajinske skupnosti v Argentini. V drugem delu pa bo dr. Tine Debeljak predstavil Tarasa Ševčenka kot pesnika in ukrajinskega „narodnega preroka“ ter se bo ob slovensko-ukrajinskih kulturnih stikih posebej ustavil ob Ševčenkovem kultu med nami. O tem vemo, da ga je koncem stoletja gojil krog dr. Kreka s prijateljsko organizacijo svoje „Sičič“, iz katere je izšel celotni prevod Ševčenkovih del (Abram), ter je prav iz tega kroga izšla tudi tista poetična moda „maloruskih motivov“, katere višek je v največkratnejši naši pesmi, v Župančičevi DUMI. Ta že z naslovom samim kaže neposredno na Ševčenka. Tako slovenska proslava Ševčenka ne visi v zraku, temveč je zasidrana živo v našo kulturno zgodovino ter ima v njej svoje določeno mesto. Pred Ukrajinci hočemo poudariti prav to našo povezanost z njihovim največjim genijem, pred nami samimi pa ob tej priliki osvežiti spomin na pesnika, ki je med Slovenci dobil „odmev“ kot pri nobenem drugem slovanskem narodu ne. Večer bi zaključili novi Debeljakovi pesniški prevodi iz Ševčenkovih „dum“, katerim bi sledile recitacije izvirnikov v ukrajinski.

Ukrajinski večer naj bo tako nov pomemben člen v verigi naših kulturnih povezav z drugimi slovanskimi narodi v emigraciji.

dr. T. D.

„Vse ukrajinske skupnosti v begunstvu po raznih svobodnih državah sveta se bodo letošnje leto spominjale stoletnice smrti največjega ukrajinskega pesnika Tarasa Ševčenka, moderne Prometeja in enega izmed najznamenitejših in svobodnih duhov, ki so se pojavili v času velikega carskega absolutističnega nasilja XIX. veka. Zahod vse premalo pozna briljantno pesniško karijero tega pesnika, zato hočejo Ukrajinci s temi svečanostmi prav njega opozoriti (Zahod) na njegove vrednosti. V sedanjem času, napolnjenem z borbo, ki jo mora duh podvzeman pred grožnjo svetovnega moskovskega boljševizma, borbo, od katere je odvisna bodočnost zapadnega sveta, je prav, da se spominjamo pesnika, katerega vse življenje in celokupnost njegovega dela sta bila posvečena enemu samemu cilju: svobodi ukrajinskega naroda.

Skratka: Ševčenko predstavlja pesnika in heroja, katerega pomembnost raste v današnjo aktualnost ne samo v razmerju do usode njegove lastne domovine, temveč tudi s pogledom na kulturno življenje Evrope in ostalega zahodnega sveta, danes tako ogrožanega po novem imperializmu rdeče Moskve.“

Dr. O. Hrytsay
v Urania libre

DVANAJSTI KULT. VEČER

bo v soboto, 30. sept. ob 19. uri
v dvorani Bullrich, Sarandí 41,
Capital

Predaval bo
preč. g. prof. dr. Filip Žakelj:

BIBLIJSKA ODKRITJA
V QUMRANU (II)

SLOVENSKA KULTURNA AKCIJA

Literarni odsek

Enajsti kulturni večer bo v soboto, dne 16. sept. ob 19. uri
v salonu Bullrich, Sarandí 41, Capital

Spored

UKRAJINSKI VEČER

(Ob stoletnici pisatelja Ševčenka)

Prireditev se bo začela točno in prosimo za prostovoljne prispevke ob vstopu, ker so stroški za dvorano povečani.

Pred izidom:

K. VI. Truhlar:

RDEČE BIVANJE
Poezije

TARIFA REDUCIDA

Concesión 6228

Registro Nacional

de la Propiedad Intelectual
Nº 624.770

RAZSTAVA BUKOVEC — PAPEŽ

Deseti kulturni večer je bil v prostorih Slovenskega doma v San Martinu. V soboto, dne 2. septembra 1961 se je že dolgo pred 19. uro nabrala lepa skupina članov SKA in ljubiteljev slovenske umetnosti, ki so prišli na začetek razstave slikarjev Ivana Bukovca in Franceta Papeža. Oba gospoda sta lansko leto končala pouk na Umetniški šoli SKA, ki je bila v prostorih na Alvarado 350, Ramos Mejía. Vodstvo Doma v San Martinu pa je rado ugodilo prošnji SKA in dalo na razpolago prednjo največjo dvorano za razstavo, s katero stopata v slovensko umetnostno življenje: France Papež, ki je že ustvarjalni član S.K.A. in pa Ivan Bukovec. Dvorana je bila primerno opremljena z zavesami in vsak izmed razstavljalcev je zavzel polovico: na desni je viselo 15 del Ivana Bukovca (olja in tuš) in na levi 9 del Franceta Papeža (9 olj).

Razstavo je začel v imenu Likovnega oddelka SKA g. Marijan Marolt, ki je prebral pregledno razlago o sodobni umetnosti, zlasti abstraktni in nato pojasnil pot, ki sta jo prehodila oba nastopajoča umetnika v svojem razvoju. Poudaril je vlogo šole pri obeh, ter določil njuno trenutno mesto v ustvarjanju ter orisal smer njunih stremeljenj. Ob koncu je proglasil razstavo za odprto.

Navzoči so misli g. predavatelja sprejeli z velikim odobravanjem, saj je bila več ko koristen uvod za umevanje del. Še dolgo so se potem zadržali ob slikah, čestitali umetnikom in tudi že sodili o tem, katero delo bi kupili.

Predsednik SKA Ruda Jurčec se je predsedniku Doma g. Novaku in kulturnemu referentu kraj. odbora DS g. prof. Zupanu lepo zahvalil za prijazno gostoljubnost, ki je omogočila izvedbo razstave v tako lepih prostorih.

Razstava je bila odprta tudi v nedeljo, dne 23. septembra in je bil obisk naravnost obilen.

kronika

— MECENSKI DAR: Iz pisma g. dr. Basaja, New York: „...pa smo priznali na Vaš račun 50 dolarjev, ki je darilo Lige za izredno uspešno kulturno delo, ki ga vršite med slovenskimi izseljenci z dobro knjigo. Želeti bi bilo, da bi se našlo med Slovenci v zamejstvu več razumevanja za slovensko knjigo, da bi bil odkup knjige večji in da bi se še tudi med Slovenci našli taki, ki bi tudi gmotno podprli Vaša idealna prizadevanja za slovensko kulturo v zamejstvu. Naj Vam Bog blagoslavlja plemenite napore, Vašim sodelavcem pa vlija duha vnete požrtvovalnosti za slovensko kulturno stvar v tujini in obenem poguma ob težavah, ki v naših razmerah izseljenstva niso majhne.“

— Za TISKOVNI SKLAD GLASA: Društvi „Krog“ in „Sava“, Cleveland, 19 dolarjev; Preč. L. Mihelič, ZDA, 5 dol.; Preč. J. Snoj, ZDA, 10 dol.; N. N., Hurlingham, 125 pesov.

ŠAH IN NJEGOVO MESTO V KULTURI

Šahovska sila spremlja v novem veku splošno kulturno zmogljivost evropskih narodov, šah je postal sestavni del celotne duhovne ustvarjalnosti. Prehajanje šahovskega žezla od enega naroda k drugemu gre v glavnem vzporedno s prehajanjem njihovega prvenstva v kulturi: Španija, Italija, Francija, Anglija, Nemčija. V drugi polovici 19. stoletja je med vodilnimi igralci veliko Židov in vedno več Rusov; po Capablanci je svetovno prvenstvo skoro neprestano v ruskih rokah.

Mi smo kasno prišli do večjih šahistov, saj so za to manjkali vsi pogoji. Malo je znano, da je razmah šaha pripravljala prav tako kot razmah literature, prva večja leposlovna revija — Janežičev Slovenski glasnik. V njegovem zadnjem letu (1868) se je v njem pojavil šahovski kotiček, ki sta ga urejevala poznejši podjetnik in ruski emigrant Ivan Kos in pa član Stritarjevega literarnega krožka, pisatelj in komediograf Josip Ogrinec. Taki kotički so se poslej pojavljali po mnogih revijah in dnevnikih. Med uredniki te rubrike v Slovincu sta bila m. dr. steno graf Henrik Pfeifer in h koncu zadnje svetovne vojne na Gorškem ubiti sodnik Šorli, v Jutru jo je več let vodil dr. Vidmar. Pravkar omenjeni Pfeifer je bil ok. l. 1900 najmočnejši slovenski šahist. Iz njegovega kroga je izšel Milan Vidmar. Ta se je naglo dvignil med prve svetovne mojstre (veliki uspehi: San Sebastián 1911, 2.-3. mesto; London 1922, 3. mesto; Semering 1926, 3. mesto). Njegov slog je odlikovala velika iznajdljivost. dr. Lasker je opazil v njem masivnost in premočrnost. Po prvi svetovni vojni se je šahovsko življenje organiziralo (v Ljubljani so bila središča kavarne: najprej Slon, pozneje Evropa in Zvezda; klubi so nastali po vseh večjih krajih). Ljubljanski šahovski klub je med obema vojnoma večinoma imel v rokah prvenstvo moštev. Kot mednarodni igralci so se uveljavili Vasja Pire, Milan Vidmar ml. in z ljubljanskim turnirjem l. 1938 Ljudmil Furlani. Sedanji režim podpira po sovjetskem vzorcu šahovsko igro, vendar Slovenci v Jugoslaviji relativno manj pomenijo kot prej. Na listo udeležencev letošnjega mednarodnega turnirja na Bledu — kot kaže enega najmočnejših v šahovski zgodovini — sta šele zadnji hip prišla dva Slovinci: eden od njiju novi mladinski svetovni prvak Parma.

*
* *

Kaj je šah? Odkod njegova silna privlačna sila? Kako razložiti, da so umetniki, znanstveniki, specialisti deloma opustili svoj poklic, da se posvete kraljevski igri? Zato ker nosi šahovsko ustvarjanje v sebi umetnostne, znanstvene in tehnične sestavine — raznoliko kombinirane v posameznih osebah — in

* Philidor (s pravim imenom Danican) je bil eden najboljših francoskih glasbenikov 18. stol. Smyslov je uspešno stopal po pevski poti; Andersen, Lasker, dr. Euwe so bili profesorji matematike, dr. Tarrasch zdravnik, dr. Aljechin in dr. Tartakower jurista, prof. dr. Vidmar in Botvinnik tehnika.

— Francoska in jugoslovanska vlada sta 8. junija sklenili pogodbo o dejavnosti francoskih informativnih uradov v Jugoslaviji. Pogodba se nanaša na Francosko čitalnico v Beogradu in na Francoski institut v Zagrebu s pripadajočo podružnico v Splitu. Potrebna je bila radi določil "zakona o tisku in o drugih informacijskih sredstvih", ki je o njem "Glas" že poročal. Pred vojsko je obstajal Francoski institut v Ljubljani: prenekateri titovski potentat tam prišel v stik s francosko vičarsko literaturo in francoskimi vladnimi štipendijami. Verjetno sedaj boje prevratnih idej, pa boljše slovensko mladino držati daleč od francoske kulture. Nič druge, če trpi kulturna višina Slovencev. Saj bodo otroci "novega

jih povezuje z duševnimi sposobnostmi razuma, volje, spomina in domišljije in s potezami značaja, nagraja z vznemirljivostjo in naporom boja, ponuja strateške in taktične probleme in gradi tudi na živčni zmogljivosti in telesni vzdržljivosti. Ob znamenitem moskovskem turnirju l. 1925 je skupina profesorjev z laboratorija za eksperimentalno psihologijo in psihotehniko v Moskvi napravila z udeleženci zanimive psihotehnične poskuse. Kot skupek izsledkov more veljati naslednji psihogram, v katerem so zbrani pogoji za šahovsko mojstrstvo: dobro zdravje in zadostna zaloga telesnih moči; krepki živci; samoobvladanje; sposobnost za enakomerno porazdelitev pozornosti na razna področja; sprejemljivost za dinamične odnose; kontemplativen psihični tip; visoka stopnja intelektualnega razvoja; stvaren, konkretno-logični značaj mišljenja; objektivno razmišljanje; izrazit šahovski spomin; sintetična, miselna in predstavnostna sposobnost; zmožnost kombiniranja; disciplina volje; močna dejavnost intelektualnih procesov; urejenost čustvenosti; zaupanje vase (zavest o lastnih sposobnostih).**

Pri enem so v ospredju te kvalitete, pri drugem drugačne. Šah nikakor ni matematika, kot si mnogi predstavljajo. Genialni češki kombinatorik Réti je svoje oboževalce razočaral, ko jim je razbil utvaro o tem, da vidi 10 in več potez naprej. Njegov odgovor je bil: Navadno ne preračunam naprej niti ene poteze. Po mnenju omenjenih moskovskih psihotehnikov je šah „intelektualna umetnost“ (ib., 58).

Velike šahovske partije so prave umetnine, ki jih uživajo sodobniki in naslednji rodovi. V njih so utelešene duhovne vrednote. V boju dveh osebnosti je zrasel izdelek, v katerem so prebiski resnice in lepote; izdelek, ki živi kot organizem, je oblikovan torej po vitalnem principu — prav tako kot literarna ali glasbena stvaritev, in prav tako kot le-te posreduje uživatелju poglede v sicer nevidne skrivnosti stvarstva. Če ni brez vrednosti teorija, ki v osrčju umetnosti vidi igro, moremo šahovsko igro razložiti tako, da v njenem jedru vidimo umetnost — z njenim intuitivnim zasledovanjem in čutnim predstavljanjem bistva stvari in njihovih razmerij. Vidmar je ob koncu svojega „šahovskega potovanja“ zapisal: „Moje dozorele oči vidijo šah v vsem sijaju. Njegove kombinacije so mi še prav tako opojne kakor pred petdesetimi leti. Dobre šahovske partije so mi simfonije. Šah mi je resnično nenadomestljiva muzika.“*** Seveda velja to le za visoki šah. Tudi pri literarnih, glasbenih i dr. izdelkih je nekje meja, kjer se izgube zadnji ostanki umetnosti in ostane le plaža. Pri površnem ukvarjanju s šahom ostane hazardna igra, zgolj zabava, zabijanje časa.

Želeti je, da pride do ustvaritve naše šahovske zveze. Med njenimi prvimi nameni bo moralo biti navajanje mladih talentov k visokemu šahu. Ta jih bo ne le odvrčal od manj vrednih ali celo pogubnih ukvarjanj, ampak jih bo notranje obogatil. In ako se najde med njimi samo eden, ki ga je Bog razsipno obložil s šahovskimi darovi, more s svojimi uspehi v tujem svetu veliko koristiti slovenskemu imenu in naši dobri stvari.

A. G.

** Psychologie des Schachspiels... von den Prof. Djakow, Petrowski und Rudik. Berlin in Leipzig 1927, str. 55-57.

*** M. Vidmar, Pol stoletja ob šahovnici, Ljubljana 1951, str. 623.

— Izšla je tretja številka revije „MLADJE“, literarnega glasila mladih, ki izhaja v Celovcu. Glavni urednik je Boro Kostanek, naroča se pa pri uravi: „Mladje“, Klagenfurt, 1, Postfach 2307 - Austria.

— Društvo slovenskih književnikov je svoje literarne nagrade za leto 1961 podelilo naslednjim: Pisatelj Alojzij Rebula iz Trsta je prejel nagrado za svoj roman „Senčni ples“; pisatelj Danilo Lokar je bil nagrajen za svoje pripovedno delo „Leto osemnajsto“; pesnik Janez Menart pa je prejel nagrado za svojo najnovejšo pesniško zbirko „Časi in stih“.

— Prijatelj iz domovine nam piše: „...in še bolj sem se začudil, ko sem pri tem svojem prijatelju, ki živi tako daleč v čisto drugem delu Jugoslavije, zagledal na knjižni polici tudi vse knjige, ki so izšle v zamejstvu. Tudi revija Meddobje — vsi letniki in vse številke.“

— „SLOVENSKA DRŽAVA“ je v julijski številki 1961 objavila kritično poročilo o Zgodovinskem atlasu Slovenije. Ob zaključku pravi: „Želeti bi bilo, da bi slovenski rojaki pridno segali po tem zgodovinskem atlasu Slovenije. Naj bi ne bil v okrasitev le v maloštevilnih domovih, marveč naj seže v najširše kroge slovenske emigracije. S tem se bo slovenska emigracija vsaj nekoliko oddolžila g. Pavlovčiču in Kulturni akciji, ki sta nam posredovala ta dragoceni zgodovinski atlas Slovenije.“

— „SLOVENSKI PROFESORJI“ je naslov seznamu slovenskih profesorjev, ki ga je objavil dr. Jože Velikonja in zajema podatke o vseh, ki poučujejo na ameriških univerzah in kolegijih. Uvod v seznam je napisal dr. Ciril Žebot. Naroča se pri avtorju: Dr. J. V. 1209 W. Schwartz, CARBONDALE - Illinois, ZDA.

— „DEMOKRACIJA“ (Trst, XV. štev. 12) je objavila poročilo o Zgodovinskem atlasu Slovenije. Med drugim pravi: „...Doselej se Slovenci nismo mogli ponašati z atlasom, ki bi z zemljevidi jasno označeval naše meje v teku stoletij. Potreba po takem atlasu pa se je čutila posebno pri zgodovinskem študiju... Zgodovinski atlas Slovenije je za preučevanje naše preteklosti pomembna pridobitev. Vsa čast in hvala vsem, ki so pripomogli k spopolnitvi občutne vrzeli.“

— „MISLI“ (X., štev. 5): Zgodovinski atlas Slovenije. To je najbrž najbolj reprezentativna knjiga, kar jih je izdala Slov. kult. akcija v Argentini. Zares krasno delo. Obsega nič manj kot 95 zemljevidov slovenskega ozemlja vse od rimskih časov do danes. Nekaj jih je v barvah. Izdelal jih je prof. Roman Pavlovčič. Knjiga je trdo vezana in ima na naslovni strani 40 grbov slovenskih mest in trgov v barvah. Pri „Mislih“ smo jih dobili samo omejeno število izvodov, lahko pa naročimo nadaljne izvide in z veseljem sprejemamo naročila. Cena 2—10, poština 4 šil.

Poedine mape imajo tudi kratko angleško in špansko razlago. S ponosom lahko naš človek pokaže to knjigo avstralskim prijateljem.

— Slovenski pevski zbor „Prešeren“ v Pittsburghu obstaja že 50 let in je proslavil jubilej s posebnim slavnostnim koncertom narodnih in umetnih slovenskih pesmi.

pogajanja z Združenimi državami. Dvomijo, če bo podobno pogodbo mogoče skleniti z ZSSR.

— Za novega nesmrtnika je bil v Francosko akademijo izvoljen krščanski filozof Jean Guitton. Članek o njegovem delu bomo prinesli med „Obrazi in obzorji“.

DARUJTE ZA SKLAD!

da“, ki jim starši lahko plačajo izobrazbo v tujih jezikih, še bolj brez konkurence. Menda ob tem dogodku ne bomo slišali komentarja, da Francoskega instituta v Ljubljani ni več, ker so nanj pozabili slovenski uradniki v belgradskem zunanjem ministrstvu... Podobne pogodbe je Jugoslavija sklenila tudi z Veliko Britanijo in Avstrijo, niso še zaključena

doma in po svetu

— „Naš tednik - Kronika“, celovški slovenski tednik, je objavil kritično poročilo o tretji številki „Mladja“. Avtor je a. l., ki je med drugim zapisal tudi tole: „Vsekakor je treba pozdraviti zanimanje ‚mladjevcv‘ za evropsko literarno dogajanje. To velja tudi za kvalitetno delo slovenskih kulturnih ustvarjalcev po širnem svetu, ki se zbirajo okoli argentinske ‚Slovenske kulturne akcije‘ in z informativno noto o tem delu je Mladje pokazalo pohvalen moralen pogum.“ Začenja pa kritiko z besedami: „...V tretje gre rado, vendar ne velja podcenjevati dejstva, da je na Koroškem skupina domačih mladih literatov, ki se je knjižnega jezika priučila iz ljubezni in notranje volje — saj mu ga šola ni nudila — in je v času enega leta izdala že tri zvezke izvirnih del v vezani in nevezani besedi. Spričo literarne suše je bila prva številka skorajda nekaj narodni dogodek. Druga je pokazala dvomljivcem, da podvig mladih ni bil zgolj muha enodnevnica, temveč da je za njim vztrajno hotenje, in tretja je sedaj to upanje potrdila...“

— Na Repentabru pri Trstu se je vršil dne 16. julija 12. slovenski tabor. Priredila ga je Slovenska prosvetna zveza iz Trsta. Na prostem so predvajali dramo Janeza Jalna „Dom“ in so nastopile folklorne skupine in pevski zbori. Tabora se je udeležila tudi skupina koroških Slovencev.

— Problemi revolucije postajajo vsebina novih slovenskih dramskih del. Dominik Smole je napisal tragedijo „Antigono“, kjer je v Kreonu orisal lik sodobnega diktatorja, ki prizna, da je zašel v slepo ulico in si more najti rešitev samo v nekem brezdušnem cinizmu. Ljubljanska kritika je ost opazila in delo zavrnila, da si ga je v literarnem smislu proglasila za velik uspeh. Primož Kozak je zagrabil iste probleme in napisal dramo „Afera“, ki ima celo isti zaključek kot Smoletova drama. Problem: organizirana, enostranska, brezdušna Revolucija proti celovitemu in upornemu Posamezniku. Konflikti so res spopadi v štabu revolucije, kritika pa to tezo zavrača in pravi, da so to le konflikti med ljudmi, ki si vsekakor žele dopovedati, da so štab, „so pa samo izoliran kabineta“.

— Ljubljansko Mestno gledališče je uprizorilo slovensko novi-

teto „Ob sedmih pod Trančo“, ki jo je napisal Boris Grabnar. Drama skuša prikazati fragment iz okupirane Ljubljane, odlomek iz ilegalnega boja mladih, neizkušeni ljubljanskih Skojevcev. Kritika je ugotovila, da je delo razvlečeno, ohlapno, dialog pa preveč reportažen in publicističen. Vendar menijo, da ima avtor dovolj talentov za razvoj.

— **PRVI ZGODOVINSKI ATLAS SLOVENIJE: 95 zemljevidov, slovenski grbi, večbarvni tisk.** — Pokloni ga svojemu bivšemu učitelju ali profesorju, gotovo pa svojemu odraščajočemu sinu ali hčeri!

— Filmski festival v Pulju je trajal od 28. julija do 5. avgusta. Predvajali so 16 filmov, med temi tri slovenske: „Ples v dežju“, „Balada o trobenti in oblaku“ in „Veselica“. Gledalci so izžvižgali film „Ples v dežju“, abstraktni film, ki ga je izdelal Boštjan Hladnik. Tudi hrvatski in srbski filmi so bili povprečni in pri večini filmov gre za črno-bele partizanske zgodbe.

— V zborniku „Mental Subnormality“, ki je letos izšel v Bristolu, v znanstveni vrsti „Stoke Park Studies“, so tudi štiri razprave mladega slovenskega zdravnika dr. J. Jančarja. Delo bo razstavljeno na 6. mednarodnem kongresu za psihoterapijo, ki bo v Parizu ob koncu avgusta. Bristolski institut za duševno zdravljenje uživa med strokovnjaki mednarodnega ugleda.

— Hamburška založba Rowohlt je v svoji žepni zbirki „Rororo“ izdala kot avtoriziran prevod „aus dem Serbokroatischen“ E. Kardeljevo brošuro „Socializem i rat. Osvrt na kinesku politiku koegzistencije“. V enciklopedično zamišljeni zbirki naj Kardeljevo pisanje pojasni geslo: jugoslovanski in kitajski komunizem. Tega obravnava na osnovi IV. zvezka Mavovih spisov. Sicer je za „Rororo“ značilna kvalitetna neenakost. V kratki biografiji opisuje delavske in jugoslovanske poteze njegove živ-

— **DNEVI SMRTNIKOVI:** štiriindvajset lepih zgodb, slik naših časov in razmer. Najlepše darilo drugim in sebi!

ljenjske poti. Vendar Kardeljev delavski izvor ni tako čist, kot bi biografska notica hotela; očetovo poklicno delo kot bančnega sluge v Nemčiji ne štejejo med tipično delavske zaposlitve. Iz ljubljanske mladosti je omenjeno le to, da je že zgodaj deloval v delavskem gibanju. Škoda, da ne omenja študij na učiteljskišči, ki je bilo za srednje-evropsko vrednotenje pač najbolj soliden tečaj za izmero Kardeljeve izobrazbe. Saj je v Moskvi, kamor je prišel 1935, potem ko je diplomiral na Leninovi šoli, že leta 1936 mogel predavati na Komunistični univerzi zapadnoevropskih manjšin (nekakšna višja šola za komunistične katehiste). V Jugoslavijo se je vrnil leta 1937, 1941 je vodil upor v Sloveniji in na Hrvaškem. Predstavljen je kot eden soustvariteljev sklepov v Jajcu. Omenjeno je častno članstvo v SAZU (1949), od 1960 pa je redni član Srbske akademije nauka. Za zgodovino titovščine je zanimiva tale trditev: „4. julija (1941) sklep Centralnega komiteja KPJ o začetku oboroženega upora; vstaje so izbruhnile v različnih delih Jugoslavije (Srbija 7. julija, Črna gora 13. julija, Slovenija 22. julija, Hrvaška, Bosna in Hercegovina 27. julija, Makedonija 11. oktobra)“. Datum o ustanovitvi OF v Sloveniji je torej pomemben le v „slovenskem merilu“. Kardeljev prodor v nekomunistično založništvo ni tako velik uspeh, če pomislimo, da so njegovega večnega ideološkega tekmeča Djilasalo založniki sami iskali.

— V ZDA je pred kratkim umrl francoski katoliški filozof Yves Simon (rojen 1903 v Cherbourgu). Kot Maritainov učenec je 1934 s knjigama „Critique de la connaissance morale“ in „Introduction à l'ontologie de connaître“ vzbudil pozornost. Pri Tequiju je potem urejal zbirko „Cours et documents de philosophie“, kjer je izšlo Maritainovih „Sedem lekcij o bitju“, znamenito delo velikega metafizika, pa tudi njegova pionirska knjižica „Tri lekcije o delu“. S pariškega Katoliškega instituta je odšel na Notre Dame v ZDA. Njegovo zadnje delo „Philosophy of Democratic Government“ je izdala Univerza v Chicagu, kjer je bil nazadnje profesor. Bil je med tistimi katoliškimi filozofi, ki odklanjajo ime „neo-tomizem“ in raje govorijo o tomistični obnovi.

GLAS prinaša mnogo gradiva z vseh področij. Zbiranje poročil je zvezano s stroški. Podprite s prispevki tiskovni sklad, ki vzdržuje

GLAS